

MR.DRS. J. DE VISSER

Dorpsstraat 18

2825 BN BERKENWOUDE



Aan mevrouw drs. D. Yeşilgöz – Zegerius
p.a. Tweede Kamer der Staten – Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Berkenwoude, 26 november 2024

Uw kenmerk:
Uw schrijven d.d.:
Betreft:

Weledelgeleerde Vrouwe Yeşilgöz,

Met niet minder dan enorme verbijstering heb ik kennis genomen van uw visie op de verhouding tussen religie en politiek.¹ Het citaat 'In een seculiere samenleving hoort religie geen invloed en zeker geen controle te hebben over het openbare leven' roept enorm veel vragen op.

Allereerst is daar het probleem van de normering. Wie bepaalt dat eigenlijk? Of is het uw eigen mening? Ik ken geen enkele wet of rechterlijke uitspraak waaruit dit af te leiden is. Sterker nog, in onze Grondwet staat op bladzijde 1 al het recht op godsdienstvrijheid, namelijk in art. 1 en in art. 6a. En nog sterker: in art. 6b staat dat de enige beperking die de overheid aan dit grondrecht kan stellen betrekking moet hebben op de gezondheid, het belang van het verkeer en bestrijding of voorkoming van wanordelijkheid. Nergens wordt bepaald dat religie achter de voordeur moet blijven.

Niemand is verkrijgbaar los van zijn of haar levensbeschouwing, al dan niet religieus. Ook u niet.

Ten tweede doet u precies hetzelfde als wat u de religieus georiënteerde mens verwijt: u bepaalt hoe iedereen moet denken. En dat doet u weliswaar niet vanuit een religieuze overtuiging, zoals u zelf zegt, maar ik vraag me dat af. Religie uitbannen uit het openbare leven is een eigenstandige religie, met een grote zendingsdrift. Iedereen moet gaan denken zoals u. En dat riekt niet aangenaam.

¹ *Trouw*, 22 november 2024, p. 8



Aan het begin van dit jaar verscheen een klein boekje van een groot denker, en daarin wordt uitgelegd waarom religie juist nadrukkelijk aanwezig hoort te zijn in het maatschappelijke en politieke debat. Het is van de hand van Hartmut Rosa, en het heet *'Democratie vraagt om religie'*. Ik bied het u hierbij van harte aan.

Het is juist het reflectieve karakter van religie waar de samenleving zo enorm veel behoefte aan heeft. Geen enkel ander medium biedt in zo royale mate de mogelijkheid tot nadenken vanuit andere posities: het verleden, de diepte en de schoonheid.

In onze samenleving gebeurt dat toch al veel te weinig, en daardoor kunnen situaties zoals rondom de voetbalwedstrijd van 7 november jl. Dat daar religieuze componenten een rol spelen, is duidelijk, maar dat zijn mijns inziens geperverteerde inzichten, die niets met geloof in enige godheid te maken hebben, maar met haat tegenover mensen die niet in dezelfde traditie staan. Als daar het element van reflectie aan ontbreekt - en in casu is dat zo - dan spelen er andere factoren, zoals discriminatie, geweld, haat. Een verbod op godsdienst in de openbare ruimte, zowel fysiek als mentaal, is dan in het geheel niet effectief.

Ik hoop dat u de tijd en moeite wilt nemen om dit boekje te lezen en op u in te laten werken. Graag ben ik bereid hierover nader in gesprek te komen.

Met vriendelijke groet,

Jan de Visser
predikant Hervormde Gemeente Berkenwoude